

SVENSKA
FONDHANDLARE
FÖRENINGEN

2019-10-17

Till Justitiedepartementet

Ärende Ju2019/02372/L1

Promemorian Kompletteringar till nya EU-regler om aktieägares rättigheter (Ds 2019:12)

Sammanfattning

Enligt Svenska Fondhandlarföreningens (föreningen) bedömning kan den välskrivna promemorian i stort utgöra ett underlag för det fortsatta arbetet med att genomföra de nya reglerna.

I huvudsak tillstyrker föreningen förslagen i promemorian eller har ingen erinran. Föreningen önskar dock att förslagen i vissa avseenden förtydligas eller justeras.

Någon reell bedömning har inte skett av EU eller i Sverige beträffande konsekvenserna av föreliggande förslag, varken av kostnaderna för det nya systemet eller av intresset från bolagen eller dess aktieägare av det nya systemet. Enligt föreningens bedömning kommer det nya systemet innebära dryga kostnader för föreningens medlemmar för uppbyggnaden av det nya systemet och administration av detsamma utan någon realistisk möjlighet till full kostnadstäckning.

Ändringsdirektivet EU 2017/828 till direktivet om aktieägares rättigheter, 2007/36/EG är i flera avseenden problematiskt såsom föreningen har påpekat i remissvaret till Ds 2018:15. Det håller inte den kvalitet som bör krävas av rättsakter från EU. Regleringen är i många fall otydlig och oklar. Regleringen består dessutom av ett minimidirektiv på nivå 1 och en direkt gällande genomförandeförordning på nivå 2. Det kommer därför att krävas en avsevärd arbetsinsats av intermediärer i alla medlemsstater för att bygga ett fungerande system för hela EU.

Avsnitt 3 Utgångspunkter för genomförandet

Förslag: *De nya bestämmelser som Sverige inför på grund av ändringsdirektivet och kommissionens genomförandeförordning ska tas in i författning. Bestämmelserna ska ta sikte på dels vissa svenska aktiebolag och deras aktieägare, dels svenska intermediärer och intermediärer från tredjeland. Bestämmelserna ska som utgångspunkt inte gå längre än vad som krävs för att anpassa svensk rätt till direktivets och förordningens bestämmelser och syften. Utformningen av bestämmelserna ska ansluta förhållandevis nära till direktivbestämmelsernas utformning. Den*

SVENSKA FONDHANDLARE FÖRENINGEN

befintliga systematiken och redan etablerade uttryck ska dock behållas i möjligaste mån.

Föreningen har ingen erinran mot förslaget men konstaterar att det i promemorian noteras att förverkligandet av en fungerande kommunikation genom en kedja av intermediärer förutsätter att samtliga medlemsstater genomför ändringsdirektivet på ett lojalt och harmoniserat sätt. Föreningen kan konstatera att en kedja inte är starkare än sin svagaste länk och att detsamma gäller för kommunikationssystem. Med hänsyn till direktivets brister och medlemsstaternas önskan att upprätthålla den nationella bolagsrätten så är förutsättningarna för ett väl fungerande, harmoniserat, system inte de bästa.

Enligt föreningens bedömning är det osäkert hur mycket det nya systemet kommer att utnyttjas av svenska bolag för identifiering av aktieägare och om det verkligen kommer att finnas en rimlig möjlighet för intermediärerna att få täckning för sina kostnader för systemuppbyggnad och administration. Någon skyldighet föreligger inte för de svenska bolagen att utnyttja möjligheten i ändringsdirektivet att identifiera aktieägare. Det är inte omöjligt att bolagen istället kommer att utnyttja den väletablerade förvaltarrapporteringen såsom redskap för att identifiera aktieägare. Beträffande informationen till aktieägare om förvaltningsrättigheter och ekonomiska rättigheter föreligger en skyldighet för bolagen att skicka ut information enligt reglerna i ändringsdirektivet och genomförandeförordningen (jämför nya 7 kap. 71 § ABL).

Reglerna i aktieägardirektivet aktualiserar frågan om det är möjligt för en aktieägare i EU i ett bolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad att vara anonym? Med andra ord, bryter regleringen igenom aktieägarens vilja att vara anonym och eventuella avtal och överenskommelser mellan aktieägaren och dennes intermediär? Föreningen anser inte att svaret är självklart men lutar åt att en aktieägare efter genomförandet av de nya reglerna inte kan vara anonym om aktierna är kontoförda i EU och avser bolag som är upptagna till handel inom EES. Enligt föreningens mening bör frågan om det finns en rätt till anonymitet behandlas i den fortsatta beredningen.

Avsnitt 4 Begreppet intermediär

Förslag: *En intermediär är en juridisk person som för aktieägares eller andra personers räkning förvarar eller administrerar aktier eller för värdepapperskonton. En definition av begreppet intermediär ska införas.*

Föreningen har ingen erinran mot att begreppet intermediär införs. Beträffande definitionen kan föreningen konstatera att språkbruket inom EU, exempelvis förvaring av aktier, fortfarande präglas av den pappersbaserade hantering av värdepapper som är ett minne blott. För svensk del och även för övriga aktier inom EU som är upptagna till handel är det fråga om en kontoföring av aktierna i dematerialiserad eller immobiliserad form (jfr artikel 3 i CSDR).

Intermediärerna är endast ett led i kedjan mellan bolagen och aktieägarna. Intermediärerna är därför helt beroende av att erhålla rätt information i tid och i korrekt format från bolaget/värdepapperscentralen/andra intermediärer för att kunna uppfylla sina skyldigheter.

Föreningen instämmer i bedömningen i promemorian att kontoförande institut inte utgör någon intermediär. Beträffande kommentaren i promemorian "att det får avgöras i det enskilda fallet med utgångspunkt i den enskilda delegeringen" är föreningen osäker på vad som avses. Kontoförande instituts skyldigheter som består i att vidta registreringsåtgärder är reglerade i lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument (kontoföringslagen). Skyldigheterna för kontoförande institut enligt kontoföringslagen är inte av sådan typ att de kan utgöra grund för att anse att instituten ska utgöra intermediär enligt ändringsdirektivet. De uppgifter de kontoförande instituten utför är dessutom en form av utläggning av verksamhet som sker genom delegering från den centrala värdepapperscentralen, dvs. Euroclear Sweden. Utläggningen har inte ansetts utgöra en outsourcing eftersom den från början varit förutsatt som den normala ordningen.¹ Det kontoförande institutet kan emellertid vara intermediär på grund av avtal eller överenskommelse med ägaren av aktierna. Det kan exempelvis vara fråga om att banken eller värdepappersbolaget utför tjänsten åt aktieägaren på grund av ett depåavtal eller som en tjänst som har särskilt avtalats för kontot.

Avsnitt 5 Identifiering av aktieägare

Förslag: På begäran av ett bolag med hemvist inom EES vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad ska en svensk intermediär lämna vissa uppgifter till bolaget om ägarna till aktierna. Detsamma ska gälla en intermediär från tredjeland, om begäran görs av ett svenskt bolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad.

Om intermediären hanterar aktierna för en annan intermediärs räkning, ska begäran vidarebefordras till den intermediären, och i vissa fall lämna dennes kontaktuppgifter till bolaget. Ett svenskt bolag ska ha rätt att begära sådana kontaktuppgifter.

Intermediärer som fullgör sin informationsskyldighet ska inte få göras ansvariga för att ha åsidosatt någon tystnadsplikt.

Personuppgifter ska inte få lagras längre tid än ett år efter att bolaget eller intermediären fått veta att personen inte längre är aktieägare.

Även aktieägare som är juridiska personer ska ha rätt till rättelse av uppgifter om sin identitet.

Bedömning: Finansinspektionen bör inte kunna meddela undantag från intermediärernas uppgiftsskyldighet.

Det finns inte behov av att införa ett bemyndigande för regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, att meddela ytterligare föreskrifter.

Föreningen tillstyrker förslagen och bedömningen.

¹ Se Karin Wallin-Norman: Lagarna om kontoföring av finansiella instrument och om avvecklingssystem, 2013, s. 43

Därutöver vill föreningen tillägga följande. I promemorian konstateras att en förvaltare i dagsläget inte har någon skyldighet att vidarebefordra en begäran om aktieägares identitet till den intermediär för vars räkning aktierna hanteras och att svenska intermediärer inte medverkar till att europeiska aktiebolag kan identifiera sina aktieägare. Det är riktigt att det inte finns någon lagreglerad skyldighet men svenska intermediärer biträder generellt bolagen genom att lämna uppgift till bolaget om nästa intermediär i kedjan när de rättsliga förutsättningarna föreligger. De svenska intermediärerna medverkar således enligt föreningens uppfattning efter bästa förmåga till att svenska och andra europeiska bolag kan identifiera sina aktieägare.

Förslaget i promemorian att direktivet endast ska tillämpas på bolag som är upptagna till handel innebär att Sverige kommer att ha två olika system för identifiering av aktieägare, nämligen dagens förvaltarrapportering som fungerar tillfredsställande och systemet enligt aktieägardirektivets modell. Det är som tidigare nämnts tveksamt hur intressant det nya systemet är för såväl de bolag som är upptagna till handel som de noterade bolagen. Föreningen gör därför ingen annan bedömning än den i promemorian. Det bör emellertid tilläggas att om få av de aktuella bolagen kommer att utnyttja möjligheten att identifiera aktieägare enligt det nya systemet så blir det svårt för intermediärerna att få ersättning för nedlagda kostnader för att bygga upp systemet och för att administrera detsamma.

Bolagen ska ha rätt att erhålla kontaktuppgifter till intermediärerna. Skälet är, enligt promemorian, att en sådan rätt kan underlätta för bolaget att identifiera sina aktieägare. Någon erinran mot förslaget föreligger inte och förfarandet tillämpas redan idag.

Enligt direktivet kan medlemsstaterna begränsa rätten att identifiera aktieägare. Föreningen tillstyrker förslaget i promemorian att någon gräns inte bör införas i Sverige. Även förslaget att Finansinspektionen inte ska kunna meddela undantag från intermediärernas nya uppgiftsskyldighet tillstyrks.

En fråga som inte tas upp i promemorian är om depåbevis omfattas av den föreslagna regleringen. Enligt föreningens bedömning omfattas inte depåbevisen eftersom bevisen inte är aktier och dessutom har en annan emittent än bolaget. Detta bör klargöras i den fortsatta beredningen.

Beträffande regeln om att personuppgifter inte får lagras längre än ett år konstaterar föreningen att skyldighet att lagra personuppgifter under betydligt längre tid finns enligt andra regleringar, i detta sammanhang främst kontoföringslagen och aktiebolagslagen men också penningtvättslagstiftningen. I avsaknad av exempel på uppgift som inte får lagras längre än ett år är det inte helt enkelt att utröna vilka uppgifter den föreslagna regleringen är tillämplig på.

Avsnitt 6 Utövandet av aktieägares rättigheter ska underlättas

6.1 Information ska överföras mellan bolag och aktieägare

Förslag: *En svensk intermediär som hanterar aktier som har getts ut av ett bolag inom EES och som är upptagna till handel på en reglerad marknad ska föra över den informationen till aktieägarna*

som bolaget måste tillhandahålla dem för att de ska kunna utöva sina rättigheter. Om informationen finns på bolagets webbplats, och bolaget i stället meddelar det, ska intermediärerna vidarebefordra det meddelandet. Detsamma ska gälla en intermediär från tredjeland, om det rör sig om ett svenskt aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad.

Om informationen eller meddelandet inte kan överföras till aktieägaren på grund av att aktierna hanteras för en annan intermediärs räkning, ska informationen eller meddelandet vidarebefordras till den intermediären.

Skyldigheterna ska inte gälla om bolaget skickat informationen eller meddelandet direkt till samtliga sina aktieägare.

En intermediär ska dessutom på begäran av en aktieägare överföra information till bolaget som avser utövandet av aktieägarens rättigheter. Om informationen inte kan överföras direkt till bolaget på grund av att aktierna hanteras av ytterligare intermediärer, ska intermediären vidarebefordra informationen till nästa intermediär.

Bedömning: *Det finns inte behov av att införa ett bemyndigande för regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, att meddela ytterligare föreskrifter.*

Föreningen kan i stort tillstyrka förslagen och bedömningen. Det är emellertid viktigt att det även i svensk lagstiftning framgår klart och tydligt att systemet endast kan fungera om de aktuella bolagen lämnar korrekt information i rätt format och i tid till intermediärerna. I promemorian anges att någon bestämmelse om att bolagen ska tillhandahålla intermediärerna informationen eller meddelandet i standardiserad form och i god tid inte behövs eftersom detta är reglerat i kommissionens genomförandeförordning (artiklarna 2, 4 och 9). Föreningen konstaterar att artikel 3b.2 anger att medlemsstaterna ska kräva att bolagen tillhandahåller intermediärerna den information som avses i punkt 1 a eller det meddelande som avses i punkt 1 b i standardiserad form och i god tid. Av denna ordalydelse framgår att medlemsstaterna ska ställa detta krav och att det bör därför inte räcka att hänvisa till genomförandeförordningen. Det är ju medlemsstaterna som ska ställa kravet enligt nivå 1. Enligt föreningens bedömning är det därför riktigt och även lämpligt att denna för systemet viktiga punkt även återges i svensk lagtext, förslagsvis i kontoföringslagen, och inte enbart i en genomförandeförordning som inte ens återfinns på någon svensk webbplats. Det är annars svårt att förstå systemet och varför exempelvis intermediärer inte kan fullfölja sina skyldigheter om den grundläggande informationen saknas eller är felaktig.

I promemorian anges att intermediärerna kommer att vara skyldiga att från bolagen till aktieägarna överföra all den information som aktieägaren behöver för att kunna utöva sina rättigheter eller, om informationen finns på bolagets webbplats, ett meddelande om detta. Föreningen konstaterar att det är oklart vad som avses med all den information aktieägaren behöver och även vilka ekonomiska rättigheter som omfattas av skyldigheten att informera. Därtill kommer att intermediärerna kommer att behöva hantera information om ekonomiska rättigheter som styrs av andra länders lagar nämligen det landets lag där bolaget har sitt säte. Den marknadsstandard som finns kan emellertid ge viss ledning.

Föreningen noterar att det i genomförandeförordningen anges att intermediärer ska ge aktieägarna tillgång till all information såvida inte aktieägarna godkänt något annat.

Det bör noteras att intermediärernas uppgifter i många fall är betydligt mer omfattande än att vidarebefordra information från bolagen. I många fall behöver åtgärder vidtas såsom att kontrollera och validera information som skickas ut från bolagen, till exempel beträffande en bolagsstämma. En administrativ börda för intermediärerna som dessutom behöver utföras skyndsamt (jämför genomförandeförordningens tidsregler).

6.2 Utövandet av aktieägars rättigheter ska underlättas även på andra sätt

Förslag: *En svensk intermediär som hanterar aktier som har getts ut av ett bolag inom EES och som är upptagna till handel på en reglerad marknad, ska underlätta för aktieägare att utöva sina rättigheter genom att antingen göra det som krävs för att ägarna till aktierna ska kunna utöva sina rättigheter eller genom att utöva rättigheterna åt aktieägaren. Detsamma ska gälla en intermediär från tredjeland, om det rör sig om ett svenskt aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad.*

Ett svenskt aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad ska

- elektroniskt bekräfta elektroniska röster som bolaget mottar,*
- på begäran av en aktieägare senast fyra veckor efter en omröstning bekräfta att aktieägarens röst har räknats och registrerats eller, om omröstningens utfall inte behöver redovisas detaljerat eller beslutet fattas med acklamation, bekräfta att aktieägaren har förts in i röstlängden.*

En svensk intermediär som hanterar aktier som har getts ut av ett bolag inom EES och som är upptagna till handel på en reglerad marknad ska till aktieägarna överföra elektroniska bekräftelser och bekräftelser att röster har räknats och registrerats. Detsamma ska gälla en intermediär från tredjeland, om det rör sig om ett svenskt aktiebolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad.

Om bekräftelsen inte kan överföras till aktieägaren på grund av att aktierna hanteras för någon annans räkning än aktieägarens, till exempel en annan intermediär, ska intermediären vidarebefordra bekräftelsen till denne.

Avstämningsdagen inför en bolagsstämma ska i avstämningsbolag infalla sex bankdagar före stämman. Rösträttsregistrering som har gjorts fyra bankdagar före stämman ska beaktas.

Bedömning: *Det finns inte behov av att införa ett bemyndigande för regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, att meddela ytterligare föreskrifter.*

Föreningen tillstyrker förslaget att avstämningsdagen inför en bolagsstämma i avstämningsbolag ska infalla sex bankdagar före stämman och att rösträttsregistrering som har gjorts fyra bankdagar före stämman ska beaktas. Begreppet bankdag är i detta sammanhang korrekt enligt föreningen.

Föreningen anser vidare att en ändring även bör ske rörande den senaste tidpunkten för anmälan till en bolagsstämma i 7 kap. 2 § aktiebolagslagen. En tidpunkt som inte bör få infalla tidigare än den sista dagen för rösträttsregistrering, dvs. fyra bankdagar före stämman. En samordning är lämplig och eliminerar möjligheten till missförstånd.

I promemorian och den föreslagna lagtexten anges att intermediärerna är skyldiga att göra det som krävs för att aktieägare ska kunna utnyttja sina rättigheter ((jfr artikel 3c.1a). Eftersom skyldigheten rimligen inte är obegränsad är frågan vilka krav som kan ställas på intermediärerna. I promemorian besvaras frågan med kommentaren att det får överlämnas till rättstillämpningen samt tillägget att skyldigheten endast bör omfatta rimliga och möjliga åtgärder. I promemorian anges såsom minimumkrav att berörda intermediärer måste ha rutiner som säkerställer en rösträttsregistrering i tid. Rösträttsregistreringen är emellertid endast en av flera skyldigheter. Föreningen delar inte bedömningen i promemorian att det får överlämnas till rättstillämpningen att bestämma innebörden av uttrycket "göra det som krävs". För att underlätta intermediärernas bedömning och rättstillämpningen bör det närmare anges vad som avses med uttrycket. Föreningen konstaterar att den svenska versionen, nämligen att intermediärerna ska göra vad som krävs synes innehålla mer långtgående krav än den engelska versionen. I den sistnämnda anges att intermediärerna ska vidta nödvändiga arrangemang/åtgärder ("the intermediary makes the necessary arrangements for the shareholder or a third party nominated by the shareholder to be able to exercise themselves the rights"). Enligt föreningens uppfattning bör frågan om intermediärernas skyldigheter i detta avseende utvecklas i den fortsatta beredningen. Det föreligger, enligt föreningen, exempelvis inte någon skyldighet för intermediärerna att vidta åtgärder om exempelvis informationen inte är upprättad enligt genomförandeförordningens krav och format. Inte heller kan intermediärerna avkrävas någon annan skyldighet än att vidarebefordra meddelanden per post till aktieägare utan känd e-postadress.

När det gäller att informera aktieägarna om beslut vid bolagsstämman föreslås i promemorian att det endast ska finnas en skyldighet att bekräfta en aktieägares röst när bolaget har hållit en omröstning och en aktieägare inför omröstningen har begärt att utfallet ska redovisas. I andra fall får en aktieägare endast rätt att kräva bekräftelse att han har förts in i röstlängden. Vidare anges i promemorian att när beslut tagits genom acklamation har ingen omröstning skett.

Ändringar i aktieägardirektivet syftar till att säkerställa att aktieägare som genom att rösta engagerar sig i bolagen kan få vetskap om huruvida deras röster har beaktats på rätt sätt (skäl 10). Enligt föreningens uppfattning bör den lösning som genomförs i Sverige vara i linje med direktivets syfte och även förstärka den svenska aktiemarknadens attraktivitet i ett internationellt perspektiv. Det blir mer och mer vanligt att krav ställs på institutionella investerare och kapitalförvaltare att redovisa hur de har utövat sin rösträtt (se till exempel skäl 18 i ändringsdirektivet). Det bör därför säkerställas att utländska institutionella investerare och kapitalförvaltare inte avstår från investeringar i svenska bolag på den grunden att de inte kan få information om avgivna röster på ett enkelt och snabbt sätt.

Föreningen delar Svenskt Näringslivs uppfattning att bestämmelsen om bekräftelse på angivna röster bara avser röster som har avgivits på distans och inte sådan röstning som skett av närvarande stämmodeltagare medelst röstdosa. Något behov av bekräftelse kan uppenbart inte finnas om den som avgav rösten närvarade personligen på stämman.

Avsnitt 7 Intermediärer ska få ta ut avgifter

Förslag: En intermediär ska få ta ut avgifter för tjänster som de tillhandahåller på grund av de nya bestämmelserna. Avgifterna ska offentliggöras, separat för varje tjänst. De ska vara icke-diskriminerande och stå i proportion till de faktiska kostnaderna för att tillhandahålla tjänsten.

Bedömning: Det finns inte behov av att införa ett bemyndigande för regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, att meddela ytterligare föreskrifter.

Föreningen delar bedömningen och tillstyrker förslaget. Beträffande de ekonomiska och administrativa kostnaderna som det nya systemet medför för intermediärerna återkommer föreningen i avsnitt 10.

Avsnitt 8 Tillsyn och sanktioner

Förslag: Finansinspektionens tillsyn och möjligheter till sanktioner ska omfatta även de nya skyldigheterna för svenska intermediärer. Detsamma ska gälla för sådana intermediärer från tredjeland som redan står under tillsyn av Finansinspektionen.

Aktiebolagslagens skadeståndsregler ska omfatta även de nya skyldigheterna för bolagen.

Bedömning: Det bör inte införas några bestämmelser om tillsyn och sanktioner för intermediärer från tredjeland som i dag står utanför tillsyn här.

Föreningen tillstyrker förslagen dock sätter föreningen ett litet frågetecken om aktiebolagens skadeståndsregler utgör en lämplig sanktionsmekanism för denna typ av överträdelse.

Det finns ingen erinran mot promemorians bedömning att inte införa någon tillsyn eller några sanktionsmöjligheter gentemot intermediärer i tredjeland.

Avsnitt 9 Ikraftträdande

Förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 3 september 2020.

Föreningen tillstyrker förslaget.

Avsnitt 10 Konsekvenser

Bedömning: De nya skyldigheterna kan antas leda till ökade kostnader för berörda intermediärer och aktiebolag.

Finansinspektionen kommer att få fler arbetsuppgifter. Merkostnaderna kan hanteras inom befintliga ramar.

Föreningen konstaterar att någon reell bedömning inte har skett av konsekvenserna av föreliggande förslag, varken av kostnaderna för det föreslagna systemet eller av intresse från bolagen eller dess aktieägare av att utnyttja systemet. Inte heller har någon beräkning skett av vilka

kostnader det nya systemet för med sig för intermediärerna och hur intermediärerna ska kunna få kostnadstäckning.

När det gäller intresset för det nya systemet är det sannolikt att många bolag har ett begränsat intresse av att få kännedom om samtliga aktieägare. Därtill kommer att endast ett fåtal aktieägare har möjlighet och intresse att delta i förvaltningen av ett bolag. Möjligen skulle intresset öka om aktieägarna fick vidgade möjligheter att delta på distans på bolagstämmorna.

Föreningen är av uppfattningen att de föreslagna reglerna och därtill hörande skyldigheter kommer att leda till ökade kostnader och ökad arbetsbörda för intermediärerna. I promemorian anges att förslaget är kostnadsneutralt för intermediärerna eftersom dessa kommer att ha rätt att ta ut avgifter och därmed få möjlighet att få ersättning för tjänsterna. Enligt föreningens bedömning är det mycket osäkert om föreningens medlemmar verkligen kommer att kunna ta ut dessa avgifter och således avgifter av den storleken som täcker de totala kostnaderna för att bygga upp det nya systemet och systemets drift.

Avsnitt 11 Lagtext och författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i lagen om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument

Enligt föreningens uppfattning bör lagens namn och 1 kap. 1 § omformuleras. Nuvarande lydelse ger intrycket av att lagen utgör en kompletteringslag till CSDR med vissa regler om kontoföring och, enligt förslaget, om intermediärers medverkan i identifiering av aktieägare och i utövandet av aktieägares rättigheter. Lagen innehåller centrala bestämmelser om det svenska kontoföringssystemet och viktiga civilrättsliga och skadeståndsrättsliga regler för detta system som inte har någon anknytning till några EU-regler. Det borde inledningsvis framgå av bestämmelsen att den innehåller dessa, viktiga bestämmelser om kontoföring av finansiella instrument och värdepapperscentraler och inte som nu att dessa är en form av bihang till de kompletterande bestämmelserna rörande CSDR. Det finns enligt föreningens bedömning också anledning att ompröva lagens namn eftersom reglerna om värdepapperscentraler i lagen endast kompletterar CSDR medan kontoföringsbestämmelserna utgör den huvudsakliga regleringen av kontoföringen av finansiella instrument.

Förslagsvis skulle lagen kunna benämnas lagen om kontoföring av finansiella instrument och värdepapperscentraler.

Föreningen föreslår följande lydelse av 1 kap. 1 §.

I denna lag finns bestämmelser om kontoföring av finansiella instrument och värdepapperscentraler.

I lagen finns bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 909/2014 av den 23 juli 2014 om förbättrad värdepappersavveckling i Europeiska unionen och om värdepapperscentraler samt ändring av direktiv 98/26/EG och 2014/65/EU och förordning (EU) nr 236/2012 samt om intermediärers medverkan i identifieringen av aktieägare och i utövandet av aktieägares rättigheter.

1 kap. 3 § Definitioner

Beträffande definitionen av intermediär anges i motiveringen på s. 75 att utöver värdepapperscentraler och förvaltare omfattas fondbolag och AIF-förvaltare som i annan roll än förvaltare hanterar aktier på det sätt som anges i definitionen. Föreningen är osäker på vilket sätt fondbolag eller AIF-förvaltare skulle komma att kunna spela en roll som intermediär i nu aktuella förfaranden.

3 a kap. 1 §

Det bör möjligen anges i författningskommentaren att skyldigheten för intermediärerna inte är absolut eftersom dessa har rätt till ersättning för att utföra tjänsten.

3 a kap. 3 §

Punkten 5 innehåller en ny skyldighet för intermediärer i förhållande till gällande rätt, nämligen att om det begärs av bolaget ska intermediärerna utöver lämna uppgift till bolaget beträffande aktieägare och innehav även lämna uppgift om tidpunkten från och med aktierna innehas. En sådan begäran kan resultera i ett relativt omfattande arbete för intermediärerna och en erinran bör tas in om att intermediärerna har rätt till ersättning för utförda tjänster.

3 kap. 8 §

Föreningen konstaterar att ordvalet "*hantera*" såsom samlande begrepp för att förvara eller administrera eller kontoföra är mindre lämpligt för de förfarandena som åsyftas. Beträffande uttrycket, "göra det som krävs för", har föreningen tidigare diskuterat innebörden och ställt frågan vad kravet innebär. Enligt föreningens bedömning bör kravet preciseras på så sätt att kravet endast omfattar rimliga åtgärder eller arrangemang från intermediärens sida.

3 kap. 9 §

Föreningen föreslår att lagtexten inledningsvis innehåller en erinran om att bolagen är skyldiga att tillhandahålla information i rätt format. Det är av avgörande betydelse att sådan information erhålles för att en vidareförmedling enligt de nya reglerna ska kunna ske. Föreningen instämmer helt med följande skrivning i författningskommentaren. "Intermediärernas skyldigheter förutsätter

att informationen som ett bolag måste tillhandahålla sina aktieägare enligt punkt 1 och bekräftelser enligt punkt 2 och 3 tillhandahålls av bolaget." Intermediärerna ska med andra ord inte skapa något, utan endast vidarebefordra den information som tillhandahålls av bolaget

3 kap. 10 §

Föreningen vill understryka att om exempelvis en förvaltare (intermediär) kontoför aktier för en annan intermediärs räkning så känner förvaltaren (intermediären) med stor sannolikhet inte till vem som är den bakomliggande ägaren och kan då inte överföra informationen, meddelandet eller bekräftelsen till aktieägaren. I kommentaren anges dock att informationen, meddelandet eller bekräftelsen, ska överföras direkt till aktieägaren, om det kan ske, dvs. om intermediären trots allt känner till aktieägaren. Den sistnämnda situationen inger betänkligheter eftersom det dels kan uppstå problem med kontrollen av att uppgifterna är riktiga, dels att det är den sista intermediären i kedjan som har de korrekta, fullständiga uppgifterna om vem som är aktieägare (enligt det landets lag).

3 kap. 13 §

Föreningen har i kommentaren till 10 § pekat ut det olämpliga att frångå kedjan av intermediärer genom att överföra informationen direkt till bolaget.

Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen

Föreningen har ovan kommenterat att det bör klart framgå att de bolag vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad ska följa de nya reglerna och kommissionens genomförandeförordning.

Därutöver anser föreningen att en ändring även bör ske rörande den senaste tidpunkten för anmälan till en bolagsstämma i 7 kap. 2 § aktiebolagslagen

SVENSKA FONDHANDLAREFÖRENINGEN

Lars Afrell

Direktör

